

Andreas Norman

Stille oorlog

Karakter Uitgevers B.V.

Een koude novemberregen heeft Brussel 's ochtends bereikt en klettert op straten en pleinen, roffelt op autodaken, spettert en ruist om zijn heerschappij over de stad duidelijk te maken. Bente Jensen heeft geen paraplu bij zich maar merkt nauwelijks dat ze nat wordt. Ze loopt met vastberaden passen langs een stel dat dicht tegen elkaar aan onder een paraplu schuilt en een oude man met een doornatte jas die tevergeefs probeert zichzelf met een krant boven zijn hoofd te beschermen. Ze observeert hen en alle anderen om haar heen met snelle oogbewegingen en kijkt naar de weerspiegelingen in de etalages waar ze langs loopt om een glimp op te vangen van wat zich buiten haar gezichtsveld afspeelt. Ze beoordeelt alle mensen die haar passeren, zoekt naar patronen en afwijkingen, en wantrouwt iedereen.

Haar snelle wandeling is de laatste etappe van een lange serie geplande verplaatsingen die tijdens deze grijze ochtend vol regen heeft plaatsgevonden. De man met wie ze een afspraak heeft, nam de afgelopen week contact met haar op via een aantal korte, zakelijke e-mails. Hij noemt zichzelf B54. Een merkwaardige schuilnaam, denkt ze terwijl ze over het trottoir laveert. Samen met haar technici heeft ze geprobeerd uit te zoeken waar de mails vandaan kwamen, maar ze waren uitgekomen bij ondoordringbare gecodeerde servers en digitale doodlopende sporen. Blijkbaar weet deze man hoe hij zichzelf moet beschermen. Ook is hij op de hoogte van specifieke details met betrekking tot de Britse inlichtingendienst, waardoor hij zo geloofwaardig is dat ze heeft besloten om hem te ontmoeten.

De ontmoetingsplek is een galerie die beroemd is vanwege de foto-exposities. Bente neemt de grijze gevel met de grote ramen in zich op. Ze trekt de smalle deur open en kan dan eindelijk aan de regen ontsnap-

pen. Ze komt in een grote zaal waar het zo stil is dat ze de druppels die van haar jas druipen op de vloer hoort vallen.

Ze heeft zich afgevraagd waarom B54 haar op deze plek wil ontmoeten, maar nu begrijpt ze het. De galerie ligt geïsoleerd en heeft waarschijnlijk meerdere vluchtwegen. Het is een goede keuze.

Aan de muren hangen grote afbeeldingen van gezichten. Alledaagse, anonieme gezichten, als enorme pasfoto's.

Een man met grijs krullend haar in een ribfluwelen colbert verschijnt in de deuropening van een kantoor. 'Welkom,' zegt hij vriendelijk, waarna hij haar een folder geeft en plaatsneemt achter een tafel die aan het eind van de zaal staat.

Er zijn niet veel bezoekers in de zaal. Een vrouw die daarnet nog voor een van de grote foto's stond is in een aangrenzende ruimte verdwenen.

Bente kijkt om zich heen. Ze voelt zich niet op haar gemak. Ze kan zich niet onttrekken aan het gevoel dat de foto's haar gadeslaan, gereserveerd en enigszins afwijzend, alsof ze zich afvragen wat haar het recht geeft om daar te staan en naar ze te staren. Ze heeft die uitdrukking eerder gezien, op andere gezichten. Een zwijgend protest om te worden geobserveerd, geregistreerd en verhoord. In de folder staat dat de man die de foto's heeft gemaakt wereldberoemd is. Ze heeft geen idee wie hij is, maar heeft het gevoel dat ze zijn foto's begrijpt.

Ineens ziet ze een kleine notitie in de kantlijn van de folder. BOVEN-VERDIEPING.

De man die haar de folder heeft gegeven is verdwenen.

Ze loopt bewust langzaam door de zaal zodat ze niet opvalt tussen de galeriebezoekers die in slow motion langs de afbeeldingen lopen, passeert een wand en komt in de volgende zaal. Vier personen staan verspreid in de ruimte: een jong stel in donkere kleding, een man in een anorak die de juiste persoon zou kunnen zijn als hij niet een van haar eigen werknemers van de operationele eenheid was geweest die volgens de afspraak hiernaartoe is gekomen, en de vrouw van daarnet die nu aandachtig naar een nieuwe portretfoto kijkt. Ze is praktisch gekleed in een regenjack en sportschoenen, heeft een druipende paraplu in haar hand en is duidelijk ook net aan de regen ontsnapt.

Het is niet te zeggen of de vrouw een spionne van een vijandelijke geheime dienst is, samenwerkt met de man die Bente zo meteen zal ontmoeten en klaarstaat om alarm te slaan als het contact verkeerd loopt,

of gewoon een vrouw in een galerie is. Na twee decennia bij de inlichtingendienst vindt ze dat nog steeds het moeilijkste aspect: bepalen of iemand die zich normaal gedraagt een andere, geheime identiteit verbergt.

Ineens wordt ze zich bewust van een laag, pulserend geluid dat voortdurend in de zaal heeft geklonken: een donkere resonantie zoals machines produceren. Het is afkomstig van een trap die naar de bovenverdieping leidt.

Ze loopt de trap op, terwijl ze er zorgvuldig op let dat ze niet gehaast beweegt, en komt in een nieuwe zaal terecht. Zilvergrijs daglicht schijnt door de dakramen naar binnen.

Midden in de zaal staat een enorme kubus, als een kamer in een kamer.

Het geluid komt uit de kubus, is krachtig en vult de hele zaal. Ze herkent het dreunende rotorgeluid van een helikopter en draait zich om naar de trap. Nee, de vrouw volgt haar niet.

Ze loopt naar de kubus met de gladde wanden en schuift het donkere gordijn dat voor de opening hangt opzij.

In de kubus heerst volledige duisternis, afgezien van wat dwalende schaduwen. Op een groot doek wordt een film vertoond: de schijnwerpers van een helikopter verlichten een nachtelijk bos. Lichtcirkels vegen over de heen en weer zwaaiende boomtoppen. Het helikoptergeluid vult de duisternis.

‘Hallo?’ zegt ze zachtjes, maar hard genoeg om boven het kabaal uit te komen.

Als ze geen antwoord krijgt loopt ze op de tast naar een bank en gaat zitten.

Iemand komt achter haar staan. Ze voelt het als een compactere massa achter haar rug en draait zich om.

‘Hallo?’

Vlak naast haar linkeroor voelt ze de lichte aanraking van iemands ademhaling.

‘Bedankt dat je gekomen bent,’ fluistert een man.

Te midden van het geschetter probeert ze de nuances van zijn stem te onderscheiden. Hij is jong, denkt ze. Spreekt Brits-Engels met een beschaafde klank. Een academicus. Hij is bang.

Ze voelt zijn hand in haar jaszak verdwijnen.

‘Wacht!’ roept ze.

Het gordijn voor de opening in de kubus wordt weggetrokken en ze vangt een glimp op van een man met een bleek, pafferig gezicht en donker haar.

Ze rent naar de trap. De traptreden bonken als ze zich naar beneden haast. Haar spion staat al in de voorste zaal, draait zich naar haar om en wijst. Ze rent naar de smalle deur en tuurt naar de verregende straat. De man is verdwenen.

In de auto haalt ze een klein voorwerp uit haar zak. Het is een usb-stick die als een donkere scarabee in haar handpalm ligt.

Drie weken later

Als Bente de brede marmeren trap van hotel Metropole op loopt, hoort ze het luide geroezemoes al. De ontvangst van de Zweedse ambassade is een uur geleden begonnen. Ze knijpt in Fredriks arm en ze glimlachen naar elkaar, overweldigd door de levendige drukte als ze de feestzaal in lopen. Naderhand zal ze beseffen dat dit een van de gelukkigste momenten in heel lange tijd is geweest.

Ze zijn laat, de spits in Brussel was vanavond razend druk. Ze had zichzelf haastig in de spiegel gecontroleerd, nieuwe lippenstift opgedaan en was daarna naar de jongens gelopen, die in de zitkamer naar een film keken. Ze wilde zo snel mogelijk weg, vertelde dat hun eten in de koelkast stond en dat ze moesten bellen als er iets was. Daarna gaf ze hun allebei een snelle kus en liet hen in de woning achter.

‘Ik vind het fijn dat ik met je meega,’ zei ze in de taxi tegen Fredrik.

Fredrik glimlachte naar haar en zwaaide plagerig met de uitnodiging voor haar gezicht alsof ze een kat was. Ze gaf hem een kus. Hij had in eerste instantie gezegd dat hij alleen zou gaan omdat hij wist dat ze niet van dergelijke ontvangsten hield, maar ze had met hem mee gewild nu hij uitgenodigd was.

Nordic Business. In de duisternis van de taxi voelde ze aan het dikke exclusieve papier dat was bedrukt met het Zweedse rijkswapen. *Zijne Excellentie de Ambassadeur*, stond er in sierlijke letters, *heeft hierbij het genoegen u uit te nodigen...* Daaronder Fredriks naam met daarachter de toevoeging ‘*met echtgenote*’. Voor één keer was hij de hoofdpersoon in hun gezin.

In de feestzaal is het zo lawaaiig dat ze tegen elkaar moeten schreeuwen.

‘Wil je een glas wijn?’ roept Fredrik terwijl hij doet alsof hij een glas wijn drinkt en dronken wordt. Ze lacht en slaat haar armen om zijn middel.

Ze zijn een stel in de menigte, zoals ze zouden kunnen zijn als Bente geen baan zou hebben die zo geheim is dat ze meestal bedankt voor etentjes en evenementen. Het is lang geleden dat ze samen een avond uit zijn geweest. Dat zouden ze vaker moeten doen.

In de zaal krijgt Bente zin om Fredrik nog een kus te geven, maar ze aarzelt. Ze is het niet meer gewend om gehoor te geven aan dergelijke impulsen en twijfelt of ze hem in het bijzijn van de andere gasten naar zich toe zal trekken om haar mond op de zijne te drukken.

Fredrik ziet er knap uit in zijn kostuum. Hij heeft een conservatieve smaak als het om overhemden gaat en kiest altijd witte of grijsblauwe die hij op internet bestelt. Het overhemd dat hij vanavond draagt is echter lichtroze. Het is nieuw, denkt ze, en het staat hem prachtig.

Bente draagt de cocktailjurk die ze twee jaar geleden van Fredrik heeft gekregen maar nog nooit heeft aangehad. Er zijn zelden gelegenheden waarbij ze een creatie van glanzend chiffon met een geplisseerde rok kan dragen en ze heeft lang geaarzeld, maar in een vlaag van innerlijke ongehoorzaamheid uiteindelijk toch voor deze jurk gekozen, juist omdat een deel van haar erop stond iets aan te trekken wat discreter was. Nadat het niet langer voelde alsof ze verkleed was in plaats van feestelijk gekleed, voelde ze zich opgetogen. Vlak voordat ze vertrokken keek ze in de spiegel en dacht: je lichaam is je tempel. Een vrolijk gevoel van rebellie stroomde door haar heen. En van liefde. Ja, ook liefde, want ze had de jurk gekozen die Fredrik haar voor hun huwelijksdag cadeau had gedaan.

Ineens beseft ze dat ze haar mobiel niet heeft meegenomen. ‘Heb jij je mobiel bij je?’ roept ze naar Fredrik. Hij knikt. Gelukkig, dan kunnen de jongens in elk geval bellen als dat nodig is.

Hij kijkt de zaal rond, op zoek naar iemand die hij kent, terwijl Bente slokjes wijn neemt en hoopt dat het niet te lang zal duren voordat hij iemand vindt, want ze heeft een beetje medelijden met hem en dat gevoel wil ze niet hebben. Ze is trots op Fredrik. Ze vindt het heerlijk dat hij er vanavond zo knap uitziet en is blij voor hem dat hij voor deze ontvangst is uitgenodigd. Voor haar is het voldoende om naast hem te

staan, ze heeft geen belangstelling voor andere mensen maar als hij behoefte aan bevestiging heeft, dan hoopt ze dat het snel gebeurt voordat hij een slecht humeur krijgt.

Fredrik spot een collega. Ze loopt achter hem aan en wordt voorgesteld aan een zongebruinde man die hun met luidruchtige hartelijkheid een hand geeft. Het is duidelijk dat hij Fredrik alleen oppervlakkig kent. De man blijkt een middenmanager te zijn bij een van de bedrijven die Fredrik als klant heeft. Hij begint al snel te praten over een fusie van twee bedrijven. Ze luistert geïnteresseerd, want Fredrik praat zelden over zijn werk. Na een tijdje beseft ze echter dat ze geen deel uitmaakt van het gesprek. De man negeert haar volledig en Fredrik is zo druk bezig de middenmanager al zijn aandacht te geven dat hij het niet eens merkt als ze wegloopt om nog een glas wijn voor hen te halen.

Ze baant zich een weg door de zaal en is halverwege als ze midden in het gedrang een bekend gezicht ziet.

Jonathan Green.

Maar heel weinig mensen weten dat hij voor MI6 in Brussel werkt. Ze heeft hem al ruim een jaar niet gezien, maar hij is nog niets veranderd. Hetzelfde jongensachtige uiterlijk, dezelfde rossige haardos en blauwe vissenogen die zelden knipperen. Nu ziet hij haar ook.

Ze glipt snel achter de ruggen van een paar luidruchtige gasten in kostuum. Ze wil Jonathan Green hier absoluut niet spreken. De Britten en de Zweden werken nauw met elkaar samen en Zweedse bronnen dragen regelmatig bij aan het werk van het Britse buitenlandse inlichtingenwerk, maar sinds B54 contact met haar heeft opgenomen, is het allemaal ingewikkelder geworden. Ze kan niet samen gezien worden met iemand van MI6.

Ze vindt het bijzonder opvallend dat Jonathan Green hier is, tot ze beseft dat hij natuurlijk op de gastenlijst staat als commercieel adviseur van de Britse ambassade. Dat klopt niet, hij is een spion, maar vanavond is hij hier in zijn rol van commercieel adviseur. De joviale gasten die om hem heen staan hebben geen idee dat er achter de glimmende façade een doorgewinterde, meedogenloze man met minstens drie valse identiteiten schuilgaat.

Bente voelt zich niet op haar gemak nu ze hem in deze zaal vol vrolijke, feestelijk geklede gasten ziet terwijl ze weet wat hij verbergt. De afgelopen drie weken heeft ze samen met haar collega's het materiaal

doorgenomen dat ze in de fotogalerie had gekregen – en dat veranderde alles. Ze heeft Stockholm geprobeerd uit te leggen dat ze na deze onthulling niet meer kunnen samenwerken met de Engelsen, maar heeft geen antwoord gekregen.

Jonathan Green is uitermate capabel, maar koud als een vis. Ze zal hem altijd als een vijand beschouwen. Toen ze net in Brussel was gearriveerd als het nieuwe hoofd van de Sectie was het hem gelukt om het hoofd van de Zweedse afdeling Terrorismebestrijding tegen haar op te zetten, net als een heleboel anderen, en hen te laten eisen dat ze zich aan MI6 onderwierp. Green heeft voldoende macht om invloed op anderen uit te oefenen. Hij heeft haar beschadigd en op een dieper niveau haar zelfvertrouwen ondermijnd.

Juist deze toevallige ontmoetingen tijdens ambassadeontvangsten en -diners verontrusten haar. Fredrik begrijpt niet dat ze voortdurend op haar hoede moet zijn als ze omringd is door de oplettende, sociale dieren die de diplomatieke wereld bevolken.

Bij een tafel met drank belandt ze naast twee mannen die in het Frans levendig commentaar op de andere gasten geven. Ze negeren haar gelukkig, of liever gezegd, ze merken niet eens dat ze daar staat omdat ze niet aantrekkelijk is, niet mooi op een klassieke manier, en omdat ze haar niet beschouwen als iemand die belangrijk is. Ze vindt het vermakelijk om naar hen te luisteren omdat ze precies weten wie van de gasten het waard zijn om mee te praten en wie volkomen onbelangrijk zijn. Het zijn carrièrediplomaten van de Franse ambassade, waarschijnlijk met een graad van Polytechnique of École Normale, die zich kunnen verheugen op een schitterende carrière binnen het Franse staatsbestuur. Deze zelfverzekerde, bekwame en uitermate arrogante roofdieren zijn volkomen onschuldig en tegelijkertijd ontzettend geslepen. Ze is onzichtbaar voor hen en dat komt haar goed uit.

Bente kent veel van de gasten die hier aanwezig zijn zonder dat ze haar kennen. Ze moesten eens weten hoeveel uren van hun gesprekken ze de afgelopen jaren heeft afgeluisterd. Als ze zich niet vergist heeft ze deze Fransmannen ook afgeluisterd.

Ze pakt twee glazen witte wijn en hoort dat ze inmiddels over Syrië praten. Iedereen probeert antwoorden op dezelfde vragen te vinden: wat Assad gaat doen, welke delen van de oppositie na de oorlog partners zullen worden, wat de Russen willen en waar de Amerikanen zich

mee bezighouden. Ze praten over rebellen en islamisten, en ze hoort dat een van de Fransen de Islamitische Staat Daesh noemt, wat Arabisch is voor 'degenen die verpletteren'.

Al deze mannen en hun ambassades, denkt ze glimlachend. Ze zijn allemaal doodsbang om nagetrokken te worden en tegelijkertijd koesteren velen juist het verboden verlangen dat dat wel gebeurt, want wie niet wordt afgeluisterd, is het niet waard om naar te luisteren. En wie wil niet gehoord worden, belangrijk zijn?

Als ze terugkomt op de plek waar ze Fredrik heeft achtergelaten, is hij verdwenen. Alsof het een goocheltruc betreft is hij samen met de middenmanager met wie hij praatte opgelost in het niets. Ze zoekt tussen de gezichten en bedenkt dat hij misschien naar het toilet is. De eerste minuten neemt ze slokjes van haar wijn en amuseert zich met het bekijken van de gasten die bij haar in de buurt staan, maar nadat ze vijf minuten heeft gewacht begint ze zich te vervelen en zet ze de glazen op een tafel. Misschien heeft hij iemand anders gevonden om mee te praten en is hij zo in beslag genomen door het gesprek dat hij is vergeten dat ze wijn voor hen ging halen. Dat zou niet de eerste keer zijn.

Nadat er acht minuten zijn verstreken krijgt ze het gevoel dat hij niet terugkomt. Aarzelend verlaat ze haar plek en loopt een rondje tussen de gasten door. Na vijftien minuten is haar verbazing veranderd in irritatie omdat ze Fredrik nog steeds niet heeft gevonden. Uiteindelijk blijft ze tussen de gasten staan.

Waar is hij? Bente verlaat de zaal en loopt door een gang tot ze bij een deur komt die op slot is. Ze draait zich om en neemt de grote marmeren trap naar de volgende verdieping, maar daar is alleen een lege ontbijtzaal.

Ze had op een gezellige avond samen met Fredrik gehoopt en nu moet ze als een idioot rondlopen om hem te zoeken. Haar feestelijke stemming van daarnet is veranderd in woede. Ze is al begonnen met het formuleren van zinnen om haar rechtmatige kritiek te uiten, maar vergeet die als ze onder aan een trap die ze niet eerder heeft gezien een uitgang met openstaande dubbele deuren ontdekt.

Koele avondlucht stroomt naar binnen en ze ziet dat de deuren naar een geplaveide binnenplaats leiden, waar groepjes gasten in het donker staan te roken. Ze loopt langzaam een rondje over de binnenplaats terwijl ze huivert in haar dunne jurk.